

РЕШЕНИЕ

№ 13

гр. Бургас, 05.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на четиринадесети декември през две хиляди двадесет и
втора година в следния състав:

Председател: Мариана Г. Карастанчева

Членове: Таня Т. Русева Маркова
Пламена К. Георгиева Върбанова

при участието на секретаря Ани Р. Цветанова
като разгледа докладваното от Мариана Г. Карастанчева Въззивно
гражданско дело № 20222100501792 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК и е образувано по повод на въззивната жалба на процесуалния представител на М. А. Х. от ***** – ищец по гр.д. № 531 /2022 год. по описа на Айтоския районен съд против решение № 233/03.10.2022 год. постановено по същото дело ,с което е отхвърлен иска на въззивника против ЗАД“Булстрад Виена иншурънс груп“- гр.София за заплащане на сумата от 472 лв. –мораторна лихва за периода от 10.06.2021 г. върху сумата от 2500 лв. –определено от съда застрахователно обезщетение по гр.д. № 380/2021 г. на АРС ,като е осъдил ищеца да заплати на ответника 300 лв. – направени разноски по делото .

Въззивникът изразяват недоволство от решението , като счита същото за неправилно и необосновано .

Сочи се ,че в случая застрахователното събитие е настъпило на 06.05.2018 г. и пострадалият е предоставил автомобила за оглед на 10.05.18г.,но е върнат да донесе и скица на произшествието .С нарочна полза от 14.05.2018 г. е поискано извършване на оглед и действително по-късно е извършен оглед и от този момент започва да тече 15-дневният срок за проверка и впоследствие-плащане на увредения ,който срок може да бъде

удължен до три месеца.

Плащане не е извършено , а са се водили дела по оспорване на наказателното постановление,които приключват с влязло в сила решение от 18.09.2020 г. Следва завеждане на дело за заплащане на половината от разходите по ремонта на автомобила –считано от 20.04.2021 г. до неговото приключване с решение на БОС и ново дело за заплащане на лихва върху окончателно определеното обезщетение от 2500 лв. –лихва за периода от 10.06.2019 г. до 20.04.21 г. в размер на 472 лв. – разноси

Съдът е направил извод ,че искът следва да бъде уважен ,но го е отхвърлил ,защото не била отправена претенция към застрахователя и на второ място – че лихвата вече е била присъдена с решението на РС-Айтос ,потвърдено от БОС.

Сочи се ,че с това решение е присъдена законна лихва от завеждане на исковата молба -20.04.2021 г.,а лихвата за забава е поискана още на 14.05.2018г.,с молата за извършване на отказания оглед.Налице е смесване на института на законна лихва и мораторна .

Затова се моли се отмяна на решението и уважаването на исковете изцяло .Не се сочат нови доказателства и обстоятелства по делото .

Въззивната жалба е допустима,подадена от процесуално легитимирано лице против подлежащ на обжалване акт .

Въззимаемият ответник в писмения си отговор по чл. 263 от ГПК чрез процесуалния си представител оспорва въззивната жалба .Подчертава се ,че застрахователят не дължи законна лихва за процесния период,защото на първо място –отговаря за заплащането на законна лихва като елемент от застрахователното обезщетение едва от момента на сезирането му с искането по чл. 380 КЗ,а преди 10.06.2022 г. сезиране за заплащане на обезщетение за забава не е отправяно от увруденото лице .Към датата на предявяване на иска -19.06.2022 г. не са изтекли законово предвидените срокове за застрахователя за плащане съгл. КЗ.Освен това е освободен от тежестта да понесе лихви по см.на чл. 380 ал. 3 КЗ-тъй като ищецът не е представил пълни и точни данни за банкова сметка по смисъла на ал. 1/КОЕТО ИМА ПОСЛЕДИЦА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ЛИХВИ СЪГЛ. ЧЛ. 409 КЗ И ИЗПАДАНЕ В ЗАБАВА НА КРЕДИТОРА/.

Ако се приеме обратното ,се счита ,че обезщетение за забава не се дължи за целия претендиран период ,а едва след 05.03.2021 г. ,когато увреденото лице предявява формално искане пред застрахователя .Предходната кореспонденция между страните е осъществявана по повод извършването на оглед на автомобила и не съставлява формална писмена застрахователна претенция по смисъла на КЗ според въззиваемата страна .

Моли се за потвърждаване на решението и присъждане на разноски .

След преценка на събраните по делото доказателства и като обсъди съображенията на страните ,Бургаският окръжен съд прие за установено следното :

Съгласно т. 2 на Тълкувателно решение № 3/2016 г. от 22.04.2019 г. на ОСГТК на ВКС решението по уважен частичен иск за парично вземане се ползва със сила на пресъдено нещо относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право.

В мотивите на тълкувателното решение са дадени разяснения, че след като със СПН е установено, че правоотношението, въз основа на което се претендира непогасено парично вземане, е възникнало валидно, поради което частичният иск е уважен, то е недопустимо в последващ исков процес за разликата до пълния размер на вземането да се пререшава въпросът дали същото правоотношение е възникнало, нито каква е правната му квалификация.

В конкретния случай със сила на пресъдено нещо е установено основанието на иска по чл.432 ал.1 вр. чл. 429 ал. 1 КЗ и ответното дружество е осъдено да заплати на ищеца сумата от 2500 лв. – обезщетение за претърпени имуществени вреди от ПТП на 06.05.2018 г. по л.а. „БМВ 530 Д“ с рег. № А 2244 НК ,ведно със законната лихва от предявяване на исковата претенция – 20.04.2021 г. до окончателното плащане . Районният съд е съобразил влязлото в сила решение по иска по чл. 432 ал. 1 КЗ , поради което няма спор относно фактическата обстановка по делото .

Предявеният в настоящото производство иск е с правно основание чл. 378 ал. 5 и чл. 405 ал. 1 КЗ вр.86 ал. 1 ЗЗД ,като се претендира заплащане на лихва върху присъденото обезщетение от 2500 лв. за периода от 10.06.2019г.

/началото на „тригодишния давностен срок“/до 20.04.2021 г. ,когато е подадена исковата молба за главницата по гр.д. –№ 380/2021 г. по описа на АРС .

За да отхвърли така предявения иск ,първостепенният съд е приел ,че лихва за забава се дължи след изтичане на определения за плащане от застрахователя срок и видно от съдебното решение по гр.д. № 380/2021 г.на АРС/потвърдено в тази част с решението по в.гр.д. № 280/2022 г. на БОС/ дължимата лихва в определения в КЗ срок е присъдена .Претендираната лихва за забава за процесния период – 10.06.2019г.-20.04.2021 г. не е била претендирана пред застрахователя в нито един момент ,поради което такава не се дължи съгласно правилата на КЗ.

Решението е правилно в едната си част .

Съгласно даденото тълкуване в решение № 128/04.02.2020 г. по т. д. № 2466/2018 г. на ВКС, I т. о. в хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност" лихвите за забава се включват в застрахователното обезщетение по силата на нормата на чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на чл. 429, ал. 3 КЗ, като това са тези лихви, които текат от момента на по-ранната от следните дати: датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования на основание чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ, или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на претенцията на увредения пред застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение. След предявяване на претенцията по чл. 498 КЗ за застрахователя е налице нормативно предвиден срок за произнасяне по чл. 496 КЗ, като произнасянето и неизплащането в срок на застрахователно обезщетение е свързано с: 1 изпадане на застрахователя в забава – чл. 497, ал. 1, т. 1 и т. 2 КЗ, в който случай той дължи лихва за собствената си забава, и 2 с възможност увреденото лице да предяви пряк иск срещу застрахователя в съда на основание чл. 498, ал. 3, във връзка с чл. 432, ал. 1 КЗ.

В този смисъл при предявяване на прекия иск по чл. 432, ал. 1 КЗ увреденото лице следва да посочи размера и основанието на претендираното обезщетение – вредата и паричната ѝ оценка, както и лихвите, за които

застрахователят отговаря. Лихвите като парична сума са функция на определеното от съда застрахователно обезщетение, доколкото те се изчисляват като процент върху обезщетението. Размерът на този процент за бъдещ период (след определяне на обезщетението) може да се измени, тъй като се формира въз основа на променлива величина (основния лихвен процент) - чл. 86, ал. 2 ЗЗД. Уточнението на началния период, от който се претендират лихвите, като: посочване на дата на уведомяване на застрахователя за настъпване на събитието, дата на предявяване на претенцията на увредения пред застрахователя или дата на изтичане на срока за произнасяне от застрахователя, не биха представлява. увеличение на иска, след като е заявено искане за присъждане на лихви, а конкретната начална дата на начисляването им се определя от съда съгласно нормите на Кодекса на застраховането според установените факти по спора. Приетото в решение № 36/12.05.2014 г. по т. д. № 1065/2013 г. на ВКС, I т. о. относно предявяването на искане за заплащане на лихви (без да е необходимо да се спазват изискванията на чл. 116, ал. 1 и ал. 2 ГПК (отм.) - сега чл. 214 ГПК, и без ограничения относно крайния момент на предявяване на това искане) се прилага с оглед особеностите на производството по прекия иск чл. 432, ал. 1 КЗ, доколкото Кодексът на застраховането в сила от 01.01.2016 г. предвижда като абсолютна процесуална предпоставка за предявяването на прекия иск на увреденото лице спрямо застрахователя на делинквента по застраховка "Гражданска застраховка" на автомобилистите - отправянето на писмена застрахователна претенция спрямо застрахователя по реда на чл. 380 КЗ.

Ищецът е сезирал на 14.05.2018 г. застрахователя с искане за заплащане на застрахователно обезщетение. След завеждане на претенцията, застрахователното дружество с писмо от 27.07.2018 г. Е посочило ,че доколкото от представените доказателства /констативен протокол за ПТП /не са изяснени в пълна степен обстоятелствата около настъпилото събитие и отговорността за настъпването му ,е била поискана информация от ОДМВР – гр.Стара Загора за на.чие на влязло в сила наказателно постановление против някой от участниците в ПТП-то.Затова претенцията е била закрыта на оснчл. 496 ал. 1 КЗ ,като е посочено ,че след представяне на допълнителни документи преписката ще бъде преразгледана .Заявление на основание чл. 380, ал. 1 КЗ за плащане на заплащане на понесените имуществени вреди по автомобила в размер на 5000 лв. ищецът е отправил до застрахователя на

21.10.2020 г. След изтичане на тримесечния срок по чл. 496, ал. 1 КЗ, ищ ецът е предявил на 20.04.2021 г. исковата молба по чл. 432, ал. 1 КЗ за заплащане на обезщетение за понесените вреди в размер на 2500 лв. ,заедно със законната лихва от завеждане на иска до окончателното ѝ изплащане .

Съгласно чл. 386, ал. 1 КЗ по договорите за застраховане срещу вреди при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което не може да надхвърля застрахователната сума /лимита на отговорност/, освен когато това е предвидено в КЗ, а според чл. 346 КЗ застрахователната сума представлява договорената между страните или определената с нормативен акт и посочена в застрахователния договор парична сума, представляваща горна граница на отговорността на застрахователя към застрахования, третото ползващо се лице или към третото увредено лице. Спрямо договорите за застраховка на гражданската отговорност са предвидени специални правила, съобразно които застрахователят се задължава: на осн. чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ - да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от последния на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие, а на осн. чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ – да покрие отговорността на застрахования за неизпълнение на негово договорно задължение. И в двата случая изрично чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ предвижда, че в застрахователното обезщетение се включват и лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на чл. 429, ал. 3 КЗ. Следователно от една страна отговорността на застрахователя спрямо увреденото лице е функционално обусловена от отговорността на застрахования, включително и по отношение на лихвите за забава, които последният дължи на увредения. От друга страна за разлика от КЗ (отм.); новият КЗ /в сила от 01.01.2016 г. / в чл. 429, ал. 3, изр. 2 изрично лимитира включените в застрахователното обезщетение, а оттам и в застрахователната сума, лихви за забава като ги ограничава до тези, които текат от момента на по-ранната от следните дати: датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования на осн. чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на претенцията на увредения пред застрахователя за

заплащане на застрахователно обезщетение, но не и от датата на настъпване на застрахователното събитие.

До приемането на новия КЗ съгласно правилото на чл. 227, т. 2 КЗ (отм.); застрахователят има право на регресен иск спрямо застрахования за заплатените на увреденото лице дължими от застрахования лихви за забава от датата на настъпване на застрахователното събитие до датата на съобщаването на същото на застрахователя от застрахованото лице или до датата на предявяване на прекия иск по чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.); от увредения. Следователно така посочените лихви за забава за периода от увреждането до уведомяването се включват в застрахователното обезщетение, респ. в застрахователната сума по реда на КЗ (отм.); В КЗ /в сила от 01.01.2016 г. / липсва аналогична норма на тази по чл. 227, т. 2 КЗ (отм.); , а по отношение на правото на регрес на застрахователя спрямо застрахования в чл. 433 КЗ и чл. 500 КЗ е регламентирано, че в определени от закона случаи застрахователят може да търси всичко платено, включително платените от него на увреденото лице лихви и разноски, без изрично да се посочва началната дата на начисляване на лихвата за забава.

По отношение на задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите в чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, т. е. при ограниченията на чл. 429, ал. 3 КЗ- само в рамките на застрахователната сума и за периода с начало от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респ. предявяване на претенция от увреденото лице. В чл. 494, т. 10 КЗ изрично се изключват от застрахователното покритие всички разноски и лихви извън тези по чл. 429, ал. 2 и ал. 5 КЗ при спазване на условията по чл. 429, ал. 3 КЗ, т. е. не се покриват лихви за периода от датата на деликта до датата на уведомяване на застрахователя

Разликата в периодите по отношение на дължимото спрямо увреденото лице обезщетение за забава от делинквента на осн. чл. 86 вр. чл. 84, ал. 3 ЗЗД и от застрахователя по застрахователния договор се извежда не само с оглед изричното правило на чл. 429, ал. 3, изр. 2 КЗ, но и предвид въведената с новия КЗ абсолютна процесуална предпоставка за предявяване на прекия иск на увреденото лице спрямо застрахователя на делинквента по застраховка

«Гражданска застраховка» на автомобилистите на осн. чл. 498, ал. 3 вр. чл. 432, ал. 1 КЗ - отправянето на писмена застрахователна претенция спрямо застрахователя по реда на чл. 380 КЗ. След предявяване на претенцията по чл. 498 КЗ за застрахователя е налице нормативно предвиден срок за произнасяне по чл. 496 КЗ, като непроизнасянето и неизплащането в срок на застрахователно обезщетение е свързано с: 1 изпадане на застрахователя в забава – чл. 497, ал. 1, т. 1 и т. 2 КЗ, в който случай той дължи лихва за собствената си забава, и 2 с възможност увреденото лице да предяви пряк иск срещу застрахователя в съда на осн. чл. 498, ал. 3 вр. чл. 432, ал. 1 КЗ.

Предвид така изложеното, следва да се посочи ,че в хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка «Гражданска отговорност» в застрахователната сума по чл. 429 КЗ / в сила от 01.01.2016 г. / се включва дължимото от застрахования спрямо увреденото лице обезщетение за забава за периода от момента на уведомяване на застрахователя, респ. предявяване на претенцията от увреденото лице пред застрахователя, а не и от момента на увреждането. В този смисъл са и мотивите на първоинстанционния съд ,съответстващи с непротиворечивата практика на върховната инстанция-вж. в този смисъл реш.№ 167/30.01.2020 г. на ВКС по т.-д. № 2273/2018 г.,второ т.о,реш. № 50101/20.10.2022 г. на ВКС по т.д. № 1428/2021 г. на второ т.о. на ВКС ,реш. № 72/29.06.2022 г. на ВКС по т.д. № 1191/2021 г. ,първо т.о. ,ТК и множество други .

Процесното ПТП е извършено на 06.05.2018 г. Ищецът е заявил писмена претенция пред застрахователя на 21.10.2020 г. С оглед даденото по-горе разрешение на правния въпрос за периода от датата на деликта 06.05.2018 г. г. до предявяване на претенцията пред застрахователя обезщетението за забава върху обезщетението за претърпените от ищеца-въззивник вреди се дължи от делинквента на осн. 86 ЗЗД, но не се покрива от застрахователното обезщетение, дължимо от застрахователя на основание застрахователния договор. Следователно прекият иск по чл. 432, ал. 1 КЗ за заплащане от застрахователя на обезщетение за забава за периода от 10.06.2019г.. до 21.01..2021 г. е неоснователен. На осн. чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ застрахователят следва да покрие спрямо увреденото лице отговорността на делинквента за дължимата лихва за забава от датата на предявяване на претенцията от увреденото лице, т. е. от 21.10.2020 г., а след изтичане на срока по чл. 496, ал. 1 КЗ и при липса на произнасяне и плащане на обезщетение от

застрахователя, дължи законната лихва върху обезщетението за имуществени вреди за собствената си забава. Ето защо претенцията е основателна за периода от 21.02.2021 г. до 20.04.2021 г. в размер на 40,97 лв., в какъвто размер е следвало да бъде уважена претенцията и в тази именно част следва да бъде отменено решението и вместо него – искът за присъждане на лихва за забава – уважен. В останалата част решението следва да бъде потвърдено.

Мотивиран от горното, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 233/03.10.2022 г. постановено по гр.д. № 20222110100531 по описа на Айтоския районен съд В ЧАСТТА, с която е отхвърлен иска на М. А. Х., ЕГН *****, от *****, съдебен адрес – гр. Бургас, ул. “Пиротска”, № 26-партер, оф. 2, чрез адв. С. Каров против ЗАД “Булстрад Виена иншурънс груп”-гр. София, ЕИК 000694286, със седалище и адрес на управление- гр. София, ул. “Позитано” № 5 за заплащане на сумата от 40,97 /четиридесет лв. и 97 ст./лв. –мораторна лихва за периода от 21.02.2021 г. до 20.04.2021 г. върху сумата от 2500 лв. –определено от съда застрахователно обезщетение по гр.д. № 380/2021 г. на АРС и вместо него ПОСТАНОВИ:

ОСЪЖДА ЗАД “Булстрад Виена иншурънс груп”-гр. София, ЕИК 000694286, със седалище и адрес на управление- гр. София, ул. “Позитано” № 5 да заплати на М. А. Х., ЕГН *****, от *****, съдебен адрес – гр. Бургас, ул. “Пиротска”, № 26-партер, оф. 2, чрез адв. С. Каров сумата 40,97 /четиридесет лв. и 97 ст./лв. –мораторна лихва за периода от 21.02.2021 г. до 20.04.2021 г. върху сумата от 2500 лв. –определено от съда застрахователно обезщетение по гр.д. № 380/2021 г. на АРС.

В ОСТАНАЛАТА ЧАСТ, с която е отхвърлен иска над уважения размер от 40,97 лв. - мораторна лихва за периода от 21.02.2021 г. до 20.04.2021 г. върху сумата от 2500 лв. –определено от съда застрахователно обезщетение по гр.д. № 380/2021 г. на АРС до претендирания размер от 472 лв., ПОТВЪРЖДАВА решението.

НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____